

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2631/2019
15.07.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Живорад Лазовић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., Република ..., чији су пуномоћници Никола Мартиновић, адвокат из ..., Република ... и Владимир Гајић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7576/2016 од 22.11.2017. године, у седници одржаној 15.07.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7576/2016 од 22.11.2017. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 21497/10 од 09.09.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да стан, који се налази у ..., на ... спрату зграде, други улаз у Улици ... (...) бр ..., постојеће на кп. бр. .../..., уписаној у лист непокретности ... КО ..., која непокретност је стечена на основу уговора о продаји закљученог 13.08.2007. године у Београду, између продавца ВВ из ... и купца овде тужене, оверен пред Првим општинским судом у Београду под Ов .../... дана 13.08.2007. године, представља заједничку имовину странака стечену у току трајања ванбрачне заједнице, што је тужена дужна да призна и трпи, да се утврди да је тужилац сувласник са 3/4 идеална дела наведеног стана, као и да се тужена обавезе да тужиоцу изда ваљану табуларну исправу за упис права својине у јавне књиге. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка плати 964.900,00 динара и 1.362,44 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7576/2016 од 22.11.2017. године, одбијена је, као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против првостепене пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку у смислу члана 399. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 125/04, 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. важећег Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13 – УС), и утврдио да ревизија није основана.

У проведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана чланом 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. На друге битне повреде одредаба парничног поступка, које могу представљати ревизијски разлог, тужилац не указује, осим што их неодређено помиње као ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена је са супругом, који је преминуо 1983. године и са којим има два сина, била на раду у ..., где се 1986. године упознала са тужиоцем и где је следеће године са тужиоцем започела заједнички живот у стану, који су узимали у закуп. Странке су приходе остваривале радећи, и то тужилац у свом ..., а тужена у свом ..., који је отворила тако што јој је тужилац за то позајмио новац, коју позајмицу му је вратила, а поред ове зараде странке су остваривале и додатне приходе, тужилац на ..., а тужена радећи као ... 9 година. Тужена је примала и пензију њеног покојног супруга, коју су примала и њена деца, до 2010. године. Приходима су странке самостално располагале, а с обзиром да су водиле заједнички живот, трошкове заједничког живота сносиле су заједно. Тужена је, ради адаптације и реконструкције своје непокретности у ..., Република ... од 1997. године до 2003. године од тужиоца позајмљивала новац, у вези чега је са тужиоцем закључила 15 уговора о зајму. Већи број ових уговора закључен је у периоду од 12.02.1997. године до 25.08.1999. године, према којим уговорима је тужена од тужиоца на име зајма примила укупно 405.220 евра. Уговорена је и камата у висини од 5% у 14 уговора, док је у једном уговору уговорена камата у висини од 4%. У уговоре, које је потписала тужена, као зајмопримац, унета је и констатација да ће враћање дуга бити накнадно регулисано. Странке су 2001. године отвориле заједнички рачун у ..., на који рачун је само тужена уплаћивала новчана средства и то највећим делом од прихода од закупа непокретности у ..., у ..., а са ког рачуна је тужилац подигао 211.712 евра, а тужена 65.000 евра (15.000 евра 20.07.2007. године и 50.000 евра 24.07.2007. године). Тужена је, као купац са ВВ, као продавцем 13.08.2007. године закључила уговор о купопродаји предметног стана број ..., површине 62,76 м², по структури двоипособан у ..., у Улици ... број ..., за цену од 112.500 евра. Тужилац и тужена су везу окончали у децембру 2008. године, након чега је тужилац против тужене пред Основним судом у Котору покренуо парнични поступак, са захтевом да се утврди да је по основу стицања у току трајања ванбрачне заједнице са туженом стекао право сусвојине на непокретности која се налази у Странке су држављани ... и последње заједничко пребивалиште странака је било у

По оцени Врховног касационог суда правилно су одлучили нижестепени судови када су одбили, као неоснован захтев тужиоца, правилном применом материјалног права.

Тужилац тужбом тражи да се утврди да је сувласник са 3/4 дела на предметном стану, по основу стицања у ванбрачној заједници са туженом.

Странке су држављани ... и њихово последње, заједничко пребивалиште било је у ..., а предметна непокретност налази се на територији Републике Србије.

Чланом 1. ставом 1. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља („Службени лист СФРЈ“, бр. 43/82 и 72/82 – испр; „Службени лист СРЈ“, бр. 46/96 и „Службени гласник РС“, бр 46/2006 – др. закон), прописано је да овај закон садржи правила одређивању меродавног права за статусне, породичне и имовинске, односно друге материјално-правне односе са међународним елементом. Чланом 4. истог закона прописано је да се не примењује право стране државе ако би његово дејство било супротно Уставом СРЈ утврђеним основама друштвеног уређења. Чланом 39. ставом 1. истог закона, прописано је да за имовинске односе лица која живе у ванбрачној заједници меродавно је право државе чији су они држављани, ставом 2., ако лица из става 1. овог члана немају исто држављанство, меродавно је право државе у којој имају заједничко пребивалиште, док је ставом 3. прописано да за уговорне имовинске односе између лица која живе у ванбрачној заједници меродавно је право које је у време закључења уговора било меродавно за њихове имовинске односе.

Имајући у виду напред наведено, правилно су нижестепени судови закључили да примена члана 39. став 1. и 2. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља упућује на примену права Швајцарске Конфедерације, као меродавног права за решење спорног правног односа које је предмет ове правне ствари. Међутим, како право Швајцарске Конфедерације не познаје ванбрачну заједницу, већ у случају трајније заједнице живота жене и мушкарца примењује одредбе о ортаклуку односно такозваном једноставном друштву из члана 530. - 551. Закона о облигационим односима Швајцарске Конфедерације, и како ове одредбе регулишу управљање друштвом, обавезе чланова и поделу добити, то би примена ових одредби била противна Уставу Републике Србије и њиме утврђеним основама друштвеног уређења у смислу члана 62. став 5. Устава Републике Србије, који дефинише ванбрачну заједницу и изједначава је са брачном заједницом, а која представља једну уређену заједницу живота жене и мушкарца, која подразумева задовољење узајамних емотивних, сексуалних, етичких, културних, економских, социјалних и других потреба једне жене и једног мушкарца. Стога, како нема места примени права Швајцарске Конфедерације сагласно члану 4. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, већ права Републике Србије, то се у овом случају имају применити одредбе Породичног закона.

Чланом 4. ставом 1. Породичног закона прописано је да је ванбрачна заједница трајна заједница живота жене и мушкарца, између којих нема брачних сметњи (ванбрачни партнери), а ставом 2. истог члана да ванбрачни партнери имају права и дужности супружника под условима одређеним овим законом.

Ванбрачна заједница у смислу члана 4. Породичног закона се може одредити помоћу три кључна елемента: заједнице живота ванбрачних партнера, дужине трајања заједнице живота и сметње за конституисање законског појма ванбрачне заједнице. Постојање заједнице живота ванбрачних партнера је прва и основна квалификаторна околност законског појма ванбрачне заједнице. Заједница живота треба да је стварна, потпуна, односно да се може уподобити брачном односу. То је заједница живота која подразумева задовољење узајамних емотивних, сексуалних, етичких, културних, економских, социјалних и других потреба једне жене и једног мушкарца. Дужина трајања заједнице живота партнера је од суштинског значаја за формирање законског појма ванбрачне заједнице, која заједница мора трајати толико дуго да се лако може установити сличност са браком. Сметње за конституисање законског појма ванбрачне

заједнице су трећи елемент, који се односи на захтев да између ванбрачних партнера у време заснивања ванбрачне заједнице није постојала ниједна брачна сметња. Уколико су ова три елемента испуњена говоримо о ванбрачној заједници у којој се могу примењивати одредбе Породичног закона, које уређују и имовинске односе ванбрачних партнера.

У овом случају, када се има у виду напред наведено и утврђено чињенично стање, односно да су странке започеле заједнички живот 1987. године у стану који су узели у закуп и да су трошкове заједничког живота сносиле заједно, да су приходе остваривале радећи, и то тужилац у свом ..., а тужена у свом ..., који је отворила тако што јој је тужилац за то позајмио новчана средства, коју позајмицу му је вратила, да су странке остваривале и додатне приходе, тужилац на ..., а тужена радећи као ... 9 година, да је тужена примала и пензију њеног покојног супруга, коју су примала и њена деца до 2010. године, да су странке својим приходима самостално располагале, да је тужена ради адаптације и реконструкције своје непокретности у ... од 1997. године до 2003. године од тужиоца узимала на зајам новчана средства, у вези чега је са тужиоцем закључила 15 уговора о зајму у укупној номиналној вредности од 405.220 евра, да је уговорена и камата и то у висини од 5% односно 4%, да су странке 2001. године отвориле заједнички рачун у ..., на који рачун је новчана средства уплаћивала само тужена и то највећим делом од прихода од закупа непокретности у ... у ..., да је тужилац са тог рачуна подигао 211.712 евра, а тужена 65.000 евра (15.000 евра 20.07.2007. године и 50.000 евра 24.07.2007. године), то супротно наводима ревизије, правилна је оцена нижестепених судова да између странака није постојала ванбрачна заједница, већ дуготрајна емотивна веза, која као таква не производи никакву претпоставку за стицање одређених права, пре свега имовинских. Наиме, постојање заједнице живота ванбрачних партнера је прва и основна квалификаторна околност законског појма ванбрачне заједнице. Заједница живота треба да је стварна, потпуна, односно да се може уподобити брачном односу. То је заједница живота која подразумева задовољење узајамних емотивних, сексуалних, етичких, културних, економских, социјалних и других потреба једне жене и једног мушкарца, па код утврђеног да су приходи странака били одвојени и да су странке са истима самостално располагале, то је правилан закључак нижестепених судова да између странака није постојала ванбрачна заједница, а чињеница да су трошкове заједничког живота сносили заједно, сама по себи не може емотивној вези странака дати квалитет ванбрачне заједнице, већ емотивног односа странака, са јасно дефинисаним циљем, пре свега постизањем засебних економских интереса. Осим тога, супротан је духу ванбрачне заједнице однос странака у релацији зајмопримца и зајмодавца у дужем временском периоду трајања њихове везе, још од када је тужена од тужиоца позајмила новчана средства за свој ..., од кога је остваривала приходе, а која новчана средства је вратила тужиоцу, а потом новчана средства за адаптацију своје посебне имовине, непокретности у ... уз уговорену камату, а што све даје јасну слику о њиховом односу и квалитету везе. Постојање заједничког рачуна, који су странке отвориле 2001. године у ..., не указује да су и средства на рачуну била заједничка, јер је на тај рачун само тужена уплаћивала новчана средства, док је тужиоцу са заједничког рачуна исплаћено 212.712 евра. Стога, и чињеница да је тужена у периоду од 20.07.2007. године до 24.07.2007. године са тог рачуна подигла новац у одређеном износу непосредно пре закључења уговора о купопродаји предметне непокретности, није довољна за закључак да су средства на рачуну заједничка, нити да су као заједничка уложена у куповину предметне непокретности.

Имајући у виду заузети правни став и напред наведено, Врховни касациони суд је прихватио, као правилан закључак нижестепених судова да између странака није постојала ванбрачна заједница, већ дуготрајна емотивна веза, и да стога предметна непокретност не представља заједничку имовину странака, са којих разлога су неосновани наводи ревизије да су странке живеле у ванбрачној заједници и да је предметна непокретност заједничка имовина странака, односно да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Са изнетих разлога одлучено је као у изреци, на основу члана 407. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић